

Ungoksehamna i Skjækerdalen

Av Magne Varslot

publisert i Helgådalsnytt 2006 (ISSN 0333-1083)

Jeg var i 1993 med min nå avdøde far, Petter Varslot, på tur til Skjækervatnet. Han ville vise meg grenserøysene i den gamle herredsgrensa mellom Verdal og Ogdal slik han hadde fått det fortalt, og slik han selv hadde sett kors i grensesteiner. Dessuten ville han se boplassen til Ola Gomolia. Mange ganger hadde han vært i områdene rundt, men aldri ved husene han bodde i. Det gav oss begge inspirasjon til å få skrevet ned hans versjon av historien om Skjækerdalen ungehamn. Opplysninger fra offentlige dokumenter er også innbakt i historien.

Forarbeidene

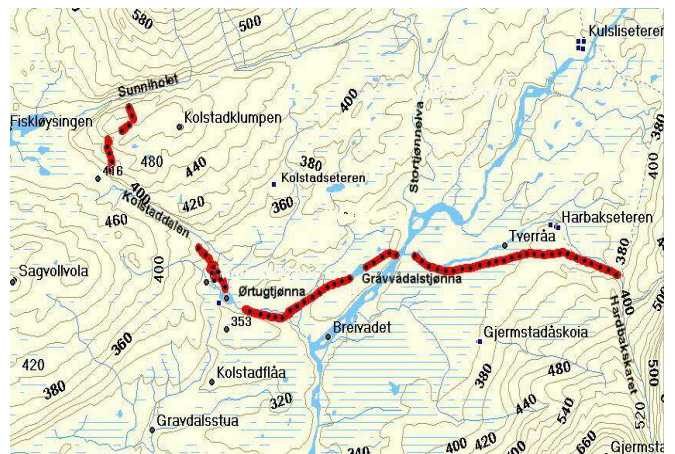
Året er 1954. Det var forlenget blitt stille på setervollene. Ingen kreaturer vanket i skogene, og fjellbeitene lå der unyttet. Bjellene var tause, det var lenge siden de klang mellom fjellene. På Dyrhaugsetra ble det slutt på setringen allerede i 1850-åra, og Åkervollen vart nedlagt mellom 1860 og 1880. Fra Skjækerdalssetrene hadde Petter Volden, eier av Volden til 1913, kjørt fjellhøy på slede vinterstid etter århundreskiftet, men siste året disse sætrene var i drift var i 1898. Det var da Trones som setret der. På Kolstadvollen var det slutt i 1912 og på Hardbakvollen i 1916. Siste setringene inne i Skjækerdalen var på Tinsvollen i 1945, på Voldavollen i 1946, på Kulslivollen i 1948, og aller sist på Bynavollen i 1949. Senere ble seterhusene stående tomme.

Men altså tilbake til året 1954. Det var på vårparten dette året noen gårdbrukere i

Voldagrenda begynte å tenke over mulighetene for igjen å bruke de rike beitene i Skjækerdalen. Fantasien om å starte med en ny type fjelldrift var stor, og Arnulf Leirset var primus motor for tiltaket. Alle hadde behov for å utnytte de frodige fjellbeitene som nå lå der unyttet. En ungokehamn var i emning i Skjækerdalen.

Det ble tatt kontakt med herredsagronom Leif Bjørkli, som møtte initiativtakerne til et første møte i Leirset. Herredsagronomen bidro vesentlig til å få alt i gang. Bjørkli var forresten ganske godt kjent i disse trakter, og ble med på en to dagers befaring i det planlagte beiteområdet. Bjørkli skadet den ene foten da Skjækra skulle forseres, men var likevel med på hele oppdraget. Deltagere ved denne første ekspedisjonen til området i 1954 var Leif Bjørkli, Petter Varslot, Marius Nesse, Johannes H Nesse, Olaf Kulslis og Olav Leirset.

Skjækerdalen ungehamn fikk sine vedtekter 14.4.1955. Laget hadde da 14 medlemmer, og Petter Varslot ble formann. Alle søknader som måtte til ble ordnet, og det ble sendt melding til lappfogden.

Stengene mot bygda, registrert vha GPS.

Det ble inngått en 20 års overenskomst med Værdalsbruket. Dyr fra gårder med seterrett i området, og med beiterett på brukets grunn, ble tillatt avgiftsfritt, mens dyr fra gårder uten beiterett på bruket skulle betale årlig avgift på kr 1 pr dyr. Det ble gitt tillatelse til å sette opp gjerde fra Stortjønnfjellet over Kolstadklumpen til Breivadet i Skjækra og videre på sørsiden av Skjækra fra Breivadet til Hardbaksæteren.

Gjerdet har sett sine beste dager. Her ved Gråvvådalstjønna 2006.

Av plan og kostnadsoverslaget framgår at det var planlagt å bruke 24 km tråd på 6640 m gjerde. Nedsetting av 3320 påler, bruk av 80 bunter tråd nr 10 å 25 kg, istandsetting av seterhus på Kulslivollen og opprusting av vei til Åkran ble beregnet til totalt kr 9500.

Det ble søkt om midler fra Verdal fjellstyre og fra landbruksdepartementet. I søknad til Det Kgl. Landbruksdepartementet om tilskudd, har Bjørkli gjort sin påtegning:

”Det er sterk trong til ei slik hamn i bygda. Dette tiltaket er etter mi mening svært godt og det skulle ha alle sjanser for å bli vellukka.”

De to første årene kom det ifølge regnskapet tilskudd fra Verdal fjellstyre på hhv kr 2500 og kr 1000, mens det fra Landbruksselskapet kom kr 2250 begge årene. Senere er det ikke innført noe tilskudd før 1962, hvor det på ny er innført kr 1500.

Det er noe på gang

Men tilbake til starten. Dette var utålmodige karer, og før noen midler i det hele tatt var tilgjengelige, var de klare til å starte arbeidet allerede høsten 1954. Det skulle opp gjerder mellom noen tjern på

Stortjønnfjellet. På Kolstadklumpen skulle det opp tre steng, hhv mot bratthenget mot Sunniholet, mot Kolstaddalen, og ett kortere på langs av klumpen. Fra en naturlig bratt skrent 450 m nordvest for Ørtugtjønna skulle det settes opp sammenhengende steng til Ørtugtjønna, hvor det også skulle gjerdes for en samletrø. Videre til Gråvvådalstjønna og til Skjækra motsatt utløpet av Tveråa, og fra Tveråas utløp til myrene vest for Hardbakvollen og til Hardbakskaret like nedenfor brua over bekken.

Seinhøstes samme år startet Johannes Nonset sammen med et par andre opp med pæling av hele strekningen. Her viste det seg at Johannes fikk bruk for sitt store pågangsmot. Alle pålene skulle hugges på rot og bæres på plass. Det kom ekstra mye snø den førjulsvinteren, og det ble veldig slitsomt. Og det ble tungt å vasse i all snøen til og fra losjiet i Gråvvådalstuggu.

En fin vårdag i 1955 startet en gruppe på sju ut med hver sin hest tidlig om morgenen. Pålene stod ferdige fra høsten før, og nå var det gjerdestrå som skulle transporteres innover. Med på turen var Johannes Nonset, Johannes H Nesse, Ivar Nesse, Olav Leirset, Marius Nesse, Nils Kolstad og Petter Varslot.

Innenfor Åkran måtte det truger til på alle hestene, for snøen var blitt ganske dyp i løpet av vinteren. Men alle var vante fjellfolk og var fortrolige med bruk av truger. De tok en liten rast i Gråvvådalstuggu. Der var et tømmerhoggerlag i gang, og det var derfor varme i huset. Men her kunne de ikke bli, de hadde da annet ærend. Fire av hestene kunne snu ved Ørtugtjønna, ferdige med sin trådtransport. De tre resterende måtte helt fram til Hardbakvollen med de siste trådbuntene. Her lastet de av, og tursjefen, som var Petter Varslot, tok opp ei flaske 60 % og spanderte en liten dram på alle deltagerne. Ikke for mye, men en liten påskjønnelse til de tre karene her inne i snøheimen.

De fire andre i følget var allerede tilbake i Gråvvådalstuggu. Hva de bedrev her, vites ikke, men i alle fall hadde de dét fjellvettet at de ikke skulle reise lenger fram før alle var samlet. Etter samling av troppene fikk hestene en lengre hvile, og det ble tid til å fylle opp termosflaskene før turen ned til bygda tok til. Alle visste nå om flasken med det blanke innholdet, men det var bestemt at den skulle spares til trugene kunne tas av.

Vel kommet til bygda og alt var gått bra, ble spirituosaen blandet på termosflaskene. En liten rast ble det, med mye prat og litt sang. Så gikk turen videre. Et høylytt og lystig følge var det som drog nedover bygda. En av karene ramlet av sleden. Men hesten hadde taklet slikt før, og stoppet til karen kom seg opp i sleden igjen. Verre gikk det ut over en ryggsekk som ramla ut av sleden og ble overkjørt av neste ekvipasje. Siste stopp var på Skansbakken. Der skulle følget bryte opp og kjøre heim hver til seg. Men her vart det et problem å finne sin hest i dungen. Hestene holdt nok støeste kurs!

Tidlig denne våren 1955 startet Johannes Nonset med sine karer og strekte tråden på stolpene, for å klargjøre hamna. Skjækerdalen ungfhamn var i gang.

Et lærerikt første år

Det ble tatt inn ungoxer fra flere gårder i bygda. Det var derfor stor røre ved Åkran ved det første slippet da oksene og deres eiere var samlet før avgang, for ikke å si avsprang. Traktorer og biler ble stående på kryss og tvers, både i og rundt gårdstunet, og folket måtte bare følge på for ikke å miste buskapen i skogen. Men alle kom innom gjerdet ved Ørtugtjønna, der det virkelige slippet var.

Petter Varslot hadde tatt på seg ansvaret og tilsynet med hamna, og mang en tur ble det innover Skjækerdalen. Ut på sommeren en kveld etter at alt graset var hengt på hesjene i Volden, startet han sammen med Ingolf Trøbakk på en kombinert oppsyns- og fisketur til Skjækervatnet. Begge var hardt kjørt etter slåttonna, men de var vante fjellfolk og i god trim. De la derfor i vei med godt mot. Det vart en hard fjelltur. De satte hverandre stevne, og holdt god fart uten noen hvile på den 3 mil lange turen. Fra Åkran til Skjækervatnet brukte de denne gangen 3 ½ time, på en strekning en vant fjellkar med vanlig god fart brukte minst 5 timer på.

Dagen etter skulle de fiske nede i Skjækerluna. Ved det første kastet Petter gjorde, gikk det på en storfisk, som han ikke såg seg i stand til å få på land. Han ropte derfor til Ingolf, som var en god

fisker. Han tok over stanga, og skulle forsøke å lure fisken. Fisken kom såvidt over vannflata, men snøret røk, og fisken datt i vannet. Det var veldig djupt akkurat der, men Petter hoppet øyeblikkelig på vannet og fikk et godt grep om fisken før den rakk å stikke av. Søkkvåt kom han på land, men fisken var berget. Det ble en opplevelse Ingolf og Petter snakket om flere ganger senere.

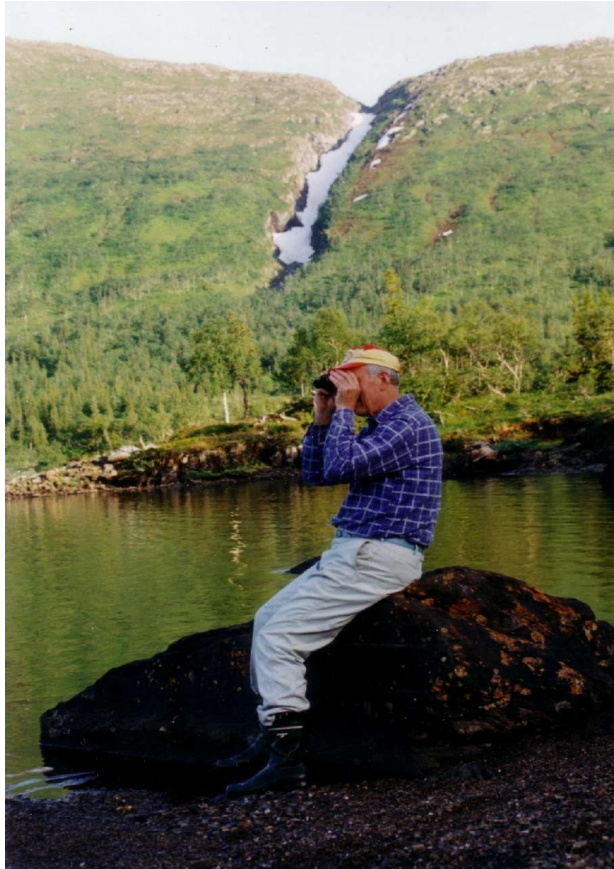

Endepålen i Hardbakskaret reiser seg som en flaggstang midt i bergskrenten.

Oppstartingen gikk ganske bra økonomisk sett. For det første var Bjørkli svært behjelpelig og visste hvor tilskuddene kunne komme fra. Han forsøkte blant annet også å få til fritak for avgift på gjeterhund. Men formannskapet avslo, så den utgiften ble laget ikke kvitt. Dernest var det mange som utførte mye rimelig arbeid. Men å drive en hamning så langt til fjells, kostet uansett mye både av krefter og tid, ikke minst for den som hadde tilsynet.

Så kom høsten, og oksene skulle til bygda igjen. 5-6 mann, alle godt fjellvante folk, reiste til fjells for å samle inn dyrene. Da startet problemene. Mange av oksene hadde ikke hatt nærkontakt med folk på hele sommeren, og flere dyr ble så ville at det var store problemer med å få samlet dem. Det ble til slutt fire dyr de måtte gi tapt for på den turen. Tre av dem ble

senere fanget med hunder etter mange dagers hardt arbeid, mens den siste og største ble for gjenstridig. Denne oksene var fra Landfall, og gikk til slutt til angrep på folket. Eierne, Ben Landfald, Sverre Leirset og Edin Elnes var med på den siste innsamlingen, som endte med at Ben selv gav beskjed om at den skulle skytes. Og slik ble det.

Ingen okser å se, men på 50-tallet hørtes oksebjeller her. Snødalen i bakgrunnen.

Det var et hardt, men lærerikt prøveår. Og dette skulle ikke få gjenta seg. Kanskje ble dyrene drevet for kraftig etter at de hadde gått for mye for seg selv hele sommeren. Det var i alle fall teorien. For å hindre å få flere villokser, skulle de ikke jages til flukt. Og folkene skulle ta det med ro når en nærmet seg dyrene slik at de skulle kunne bevege seg langsomt. Dessuten skulle oksene få oftere tilsyn, dvs dyra skulle få se mennesker flere ganger i løpet av sommeren.

Erfaringen kommer til nytte

Det andre driftsåret, i 1956, startet Petter tidlig på sommeren med fjellturer og besøkte ganske ofte alle okseflokkene. Nå var det også mange flere

okser enn året før. Han erfarte at oksene slett ikke samlet seg som bøflene i Amerika, men spredte seg i mange retninger. Dersom oksene var redd folk, viste de det med tydelige tegn når han nærmet seg dem. Og han lærte snart å gjenkjenne disse tegnene. Han kunne i enkelte tilfeller måtte bevege seg rolig flere timer rundt oksene, før han fikk komme inn på dem og igjen gjort dem fortrolige med mennesker.

Han var helt inne ved lia nordøst for Gomolia seks ganger for å drive oksene fram dette året. Siste turen til Gomolia var på seinhøsten. Det var 15 okser som var borte etter samlinga. En kveld ringte det fra Gaulstad. To rypejegere hadde sett 15 okser i Strukstadhamna, midt inne på sørsiden av Skjækervatnet. Petter startet straks, alene. Han hadde begynt med det denne sesongen. Han kom til Skjækerdammen sent på kvelden. Det hadde vært mørkt lenge, men han gikk seg plutselig på noen okser. Det var 8 stykker av dem, tydelig på vei framover. De hadde riktig retning, så de fikk fortsette uten innblanding.

Han overnattet i Damstuggu. Men før det ble lyst, startet han av sted for å saumfare Strukstadhamna. Han var uheldig med været. Det var full storm, og han kunne ikke høre noen lyd av bjeller. Ut på dagen tok han et slag fra Skjækervatnet til snaufjellet øst for Strukstadhamna. Da oppdaget han spor i myra. Det var mange spor etter elg og rein, men her måtte det være oksespor også. Han startet i full fart østover. Det måtte gå fort, da det begynte å bli mørkt. Han var alene, langt til fjells. Her satte han seg på et berg mellom Storbrenta og Lillebrenta og speida med ei brødkive i ene handa og kikkerten i den andre. Plutselig såg han ryggen i et dyr, og tok på sprang. Inne ved Gomolia var de sju resterende oksene. Men da var det mørkt, og det fantes ikke stier fram til Kulslivollen. Han fikk derfor store problemer med å drive dem fram. Ved Kulslivollen tok de ved 10-tiden om kvelden igjen de åtte oksene som fra før var på vei framover. Petter var svært sliten, men følte seg ovenpå nå når alle var samlet på vollen i mørket. Han satt vakt i vinduet på Kulslivollen hele natta for å passe på slik at ingen skulle stikke av.

Dagen etter var de 15 oksene framme i bygda.

Tredje driftsåret

Året etter, i 1957, hadde Petter også en hard tur helt innom Skjækervatnet. Det føyde seg inn i rekken av

mange turer som ikke gav noe resultat. Det var et fryktelig regnvær. Klokka fem om ettermiddagen stod han i døra i Damstuggu ved Skjækervatnet. Han hadde vært i fjellet i tre dager uten å finne de tre oksene som var borte, og skulle komme hjem den kvelden. Det var avtalt når han dro hjemmefra. Han startet opp fra Skjækervatnet, kom fram til Lågvassbekken, og gikk langs den for å finne en plass han kunne komme over. Det såg håpløst ut. Bekken var strid, ettersom den flommer fort opp i regnvær. Men helt nede ved Skjækra ble bekken roligere da elva demte noe opp. Der la han utpå. Han vasset i vann til midjen, og var kommet halvveis da han mistet festet i bunnen og fløt opp. Han la på svøm med ryggsekken og støvlene på. Der fikk han tak i en kvist på vestre side av bekken, helt nede ved utløpet i Skjækra. I det samme tok Skjækra tak i kroppen hans, og kastet ham opp på ei berghelle. Det endte således godt, men hadde kvisten ikke vært der, eller hadde den røket, ville han ha blitt dradd nedover i den frådende Skjækra. Men en nyanskaffet kikkert er ennå ikke blitt helt den samme etter denne turen, selv om den ble tørket aldri så mye. Senere på denne turen gikk det bra. Storbekken og Stortjønnelva som kom i tur og orden, var også store, men var mye roligere og mye enklere å krysse. Da var det faktisk verre med alle de små holbekkene framfor Gråvvådalen som det ikke nyttet å se i mørket. Han datt flere ganger nedi slike, helt oppunder armene.

Det var mye elg langt inne i Skjækerdalen på den tiden, og på denne turen opplevde han faktisk å telle hele 29 elger. Enkelte kunne vel bli telt to ganger, men likevel, det var nesten utrolig. De siste han såg var ei ku med to kalver som stod midt på stien øst for Tinsvollen. Det var sterkt vestavær med store nedbørmengder, så de fikk ikke været av ham. Han stoppet opp litt, kastet en kvist mot dem. Da gikk de rolig av veien. Han kom hjem kl 2 den natta, og hadde gått blaut i flere dager, men som han sa: "Skinnet var tett".

Samme år satte de opp et gjerde fra Snødalen til Snødalsbukta. På nordre sida av vatnet gikk aldri oksene. Der var det dårligere beite, og derfor snudde de. Men her på sørsida tok de snart turen til gode beiteområder.

Reidar Svendsen, som drev materialtransport til Skjækerdammen, hadde vinteren før fraktet

gjerdestråd innover med traktor. Men året etter var det nødvendig med mer tråd. Den ble dratt på skikjelke fra Åkran til Voldavollen, og derifra til Hardbakvollen. Men tråden ble delvis også båret på ryggen. Forsøk på trådtransport med okse som kløvdyr, mislyktes helt. Om sommeren dro Petter en tur med traktor innover fra Skjækermoen, hentet tråden på Hardbakvollen og kjørte videre til Skjækervatnet. Nå ble gjerdet mye bedre, og deretter ble det slutt på lange turene langs sørsida av Skjækervatnet.

Mer slit, men også fine opplevelser

I 8 år hadde Petter hovedansvaret for ungoxehamna, både som formann og for tilsyn. Ikke rart, ettersom han alle de årene hadde flest okser på hamna. På disse åra hadde han flere harde turer som de som er beskrevet her, og det var nok avgjørende for at kun to dyr ble tapt i løpet av de årene. Ingen av turene ble notert ned, ingen er bokført i regnskapet og således dokumentert, slik at årstallene de ulike hendelsene fant sted kan være usikre. Men enkelte historier huskes bedre enn andre.

Petters siste tur til Skjækervatnet, 1993. Hit til Gomolia hadde han aldri vært, men peker mot Grønhaugen - områder han ofte var.

En gang ringte de fra Gaulstad, det var kommet en del okser dit. Det var på kvelden, og Petter tok veien opp Nordkleiva og Malsådalen. Det var så tidlig på året at det var lyst ganske lenge. Han kom til Mokka, hvor det gikk en del okser ute. Noe antall hadde han ikke fått oppgitt i forveien. Han gikk fram til gården og fikk oppgitt at en okse også var framme ved Gaulstadgårdene. Den hadde blitt med

noen kyr, og var altså ute på frierfot. Petter starta etter veien fram til Jorunn og Peder Elvereng. De satt ved bordet og spiste da han kom inn. De hadde arbeidd ut dagen de også. Han visste hvor han var, for han hadde vært hos dem før, men det var vanskelig for ham å sjå dem, så omtumlet var han. De forstod situasjonen, fikk ham til bords, og fant ei seng til ham, - han kom til folk som hadde prøvd fjellet før. Tidlig på morgenen stod Petter opp, og før det ble lyst, var oxen i band. Ut på dagen var alle oksene som var kommet til Gaulstad drevet over fjellet, og var innenfor gjerdet ved Ørtugtjønna. En visitt innover Skjækerdalen måtte han ta med det samme han var i farten. På tilbaketuren ut på kvelden hørte han bjeller på Tyvdalsvollen. Dette fant han mistenkelig. Imidlertid var det for mørkt til at han kunne registrere hva det var, så han la seg til under ei gran, slik han ofte gjorde. Det regnet ganske kraftig, og selvfølgelig frøs han en god del i løpet av natta. Da det begynte å bli lyst, fikk han imidlertid sjå at det bare var kviger alt sammen, og at ingenting hørte hamna til. Så bar det hjem. Trodde han. For da han kom fram til Sæter lå det 5 okser fra hamna rett framfor grinda der. Han dro hjemom en tur til gården for å få seg mat, og for å få med seg en nistepakke. Så bar det påny til Ørtugtjønna med de 5 oksene. Men denne dagen kom han heim ganske tidlig.

På Stortjønnfjellet dannet vannene naturlige stengsler for oksene. Flott fjell i finvær, men . .

Når en tenker over de store avstandene der inne, måtte det nødvendigvis bli mye slit under samling. Det skulle så lite til før en mistet kontakten, og dyra spredte seg overalt. Dalen har også to sider.

Skjækra renner gjennom hele beiteområdet, men det fantes inga bru den gang for å komme fra den ene siden til den andre. Det fungerte imidlertid bra med en streng som Petter spente over elva ved Kulslivollen, og som han støttet seg til når elva var flomstor.

Men det var ikke sjelden at påkjeningene ble så store at han bare kastet opp maten når han skulle spise. En gang søkte han inn på Kulslivollen, helt utkjørt. Da kom Sverre Leirset, og ble forklart situasjonen. Har du poteter? spurte Sverre. Nei, var det korte svaret. Da tilbød Sverre av sine, og da lysnet alt opp. Det samme gjentok seg senere inne ved Skjækervatnet. Da var ikke Sverre der, men han fant noen grodde poteter etter damvakta fra våren.

I ettertid tenkte Petter tilbake på mange fine turer, med flotte naturopplevelser i et flott dalføre. I løpet av årene ruslet han med sovepose på sekken og gikk mange fine turer i de trakter han vart kjent i og hadde mange minner fra. Men det ble noe helt annet enn den gang det var som næring. Da var det ikke fornøyelsen og opplevelsene som stod fremst. Den gang var det blodslitet og strevet for å få samlet dyrene som stod i sentrum, og det gjaldt å utnytte arbeidstiden. Som f. eks hver vår når han måtte stramme opp tråden i gjerdet. Da gikk han langs gjerdet og bare la seg under en gran for å sove for natta når dagen var slutt. Slik kunne han også utnytte morgentimene best.

En person som ofte var på Petters lepper, var Abel Foss. Ved Lågvatnet var det en sauehamning på Ogndal. Der var det en mann fra Rogaland som var gjeter disse årene. Og denne mannen var Abel. De traff ikke hverandre fysisk på de åtte årene, men de utvekslet opplysninger til hverandre i form av lapper som ble lagt på bordet på Kulslivollen. Slik fikk Abel vite når og hvor Petter hadde sett sauer, og slik fikk Petter vite når og hvor Abel hadde sett okser. Både dato og klokkeslett ble oppgitt, og det kunne være til stor hjelp for dem begge. Petter var innom kirkegården ved Bodom kapell flere ganger de siste årene. Han følte en tilknytning til graven til Abel Foss.

Det kom mange meldinger om sinte okser fra fjellet. De virket så skumle når de sparket i jorda og stanget i råtne stubber. Petter så ingen slike "fule" okser i løpet av den tiden han så til oksene, og mener det

bare var deres måte å være på. Men for andre kunne nok dyra virke menneskevende, og mange ville nok oppfatte oksenes oppførsel som truende.

Et annet problem var at det enkelte ganger var vanskelig å få eierne til å hente dyra når de var drevet ned til bygda. En gang var en vinnesbygg dratt i konfirmasjon og kunne ikke hente dyra. De ble dermed stående i trøa ved Åkran fra lørdag til mandag.

Det sa seg selv at det ikke nyttet å være for mange om jobben om en skulle få en rimelig lønnsomhet i drifta. P.g.a økonomi, ble det til at Petter stort sett hadde oppsynet alene, selv om også andre gjorde en innsats for hamna. Økonomien tilsa heller ikke at det ble sendt regning for turene, og de er derfor ikke dokumenterte. En gang på årsmøtet, ble det snakk om at belastningen ble stor på én mann, og at det var utrygt at han fór alene. Det ble foreslått at han burde hatt følge når han fór slik i villfjellet sammen med oksene. Når han la fram lønnsomheten i drifta, og begrunnet at det ikke var økonomisk grunnlag for å leie inn folk, uttalte imidlertid Arnulf Leirset at "Ja, ja, det blir da i alle fall ei bra enke i Volda".

Ja, det vart mang en dag, og spesielt mang ei kveldsstund for de som satt hjemme på gården Volden i venting og spenning i løpet av disse årene. Her satt kona Kari med to små barn, og med ansvar for hus og heim. Kom han i kveld? Kom han i løpet av natta? Kom han i det hele tatt hjem denne gangen?

Driften reduseres

1962 var siste året Petter var formann. Han følte at de 8 åra hadde tatt for mye på helsa. Senere formenn var Sverre Leirset, Johannes Nesseemo og Olav Kulslie.

Og i 1964 var det ungoxer i hamna i Skjækerdalen for siste gang. Grunnen til at det ble brått slutt på ungoxehamna var endringer i hanndyrloven, som krevde at alle oksene måtte være kastrerte for å kunne gå i en slik hamning.

Derfor ble det uaktuelt med okser i hamna, og den ble brukt til kvigehamning i 4 år, men da i mindre målestokk.

Etter at driften var avsluttet, ba disponent Lykke ved Verdalsbruket om at gjerdene måtte fjernes. Da formannen antydte at det ikke var sikkert at det var helt slutt ennå, ble det gitt en midlertidig utsettelse. Men denne utsettelsen er blitt varig. For selv om gjerdene ikke lenger utøver noen funksjon, står restene der til minne om denne perioden.

I 1985 ble hamna offisielt oppløst, etter 15 år uten aktivitet.

I de senere årene har de samme gode beiteforholdene blitt utnyttet til sauehamning, ei hamn der det har vært svært lite tap, inntil bjørnen innfant seg i Skjækerdalen igjen. Nå er det naturen som begrenser utnyttelse av de frodige fjellbeitene.

Antall dyr i ungoxehamna (etter lagets regnskapsbok)

1955	39 okser
1956	78 okser
1957	48 okser
1958	60 okser
1959	65 okser
1960	56 okser
1961	53 okser
1962	28 okser
1963	19 okser
1964	27 okser
1965	14 kviger
1966	20 kviger
1967	30 kviger
1969	14 kviger